

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 171/24

Λουξεμβούργο, 4 Οκτωβρίου 2024

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-548/21 | Bezirkshauptmannschaft Landeck (Απόπειρα πρόσβασης σε προσωπικά δεδομένα αποθηκευμένα σε κινητό τηλέφωνο)

Η πρόσβαση της αστυνομίας στα δεδομένα που περιέχονται σε κινητό τηλέφωνο δεν περιορίζεται κατ' ανάγκη στην καταπολέμηση της σοβαρής εγκληματικότητας

Η πρόσβαση αυτή προϋποθέτει, πάντως, προηγούμενη άδεια από δικαστήριο ή ανεξάρτητη αρχή και πρέπει να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας

Η πρόσβαση της αστυνομίας, κατά τη διάρκεια ποινικής έρευνας, στα προσωπικά δεδομένα που διατηρούνται σε κινητό τηλέφωνο μπορεί να συνιστά σοβαρή, ή ακόμη και ιδιαίτερα σοβαρή, επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων. Ωστόσο, δεν περιορίζεται κατ' ανάγκη στην καταπολέμηση της σοβαρής εγκληματικότητας. Ο εθνικός νομοθέτης οφείλει να καθορίσει τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την πρόσβαση σε τέτοια δεδομένα, όπως είναι η φύση ή οι κατηγορίες των σχετικών αδικημάτων. Προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, πράγμα που απαιτεί να γίνεται στάθμιση όλων των κρίσιμων στοιχείων της εκάστοτε υπόθεσης, η πρόσβαση αυτή προϋποθέτει, επιπλέον, ότι έχει προηγουμένως χορηγηθεί άδεια από δικαστήριο ή ανεξάρτητη αρχή, εκτός αν πρόκειται για δεόντως αιτιολογημένη περίπτωση επείγοντος. Το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να ενημερώνεται για τους λόγους χορήγησης της άδειας μόλις παύσει να υπάρχει πιθανότητα η ενημέρωσή του αυτή να υπονομεύσει τις έρευνες.

Η αυστριακή αστυνομία κατέσχεσε το κινητό τηλέφωνο του παραλήπτη ενός δέματος, αφού διαπίστωσε, κατά τη διάρκεια ελέγχου για τον εντοπισμό ναρκωτικών, ότι το δέμα περιείχε 85 γραμμάρια κάνναβης. Έπειτα, προσπάθησε μάταια να ξεκλειδώσει το κινητό τηλέφωνο προκειμένου να αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα που περιείχονταν σε αυτό. Δεν διέθετε άδεια εισαγγελέα ή δικαστή, δεν κατέγραψε τις προσπάθειές της να ξεκλειδώσει το τηλέφωνο και δεν ενημέρωσε σχετικά τον ενδιαφερόμενο.

Ο τελευταίος προσέβαλε την κατάσχεση του κινητού τηλεφώνου του ενώπιον αυστριακού δικαστηρίου. Μόνον αφού κινήθηκε η δικαστική αυτή διαδικασία έλαβε ο ενδιαφερόμενος γνώση των προσπαθειών της αστυνομίας να ξεκλειδώσει το τηλέφωνό του. Το αυστριακό δικαστήριο ερωτά το Δικαστήριο αν η αυστριακή ρύθμιση η οποία, όπως το ίδιο εκθέτει ¹, επιτρέπει στην αστυνομία να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης ². Παρατηρεί ότι το αδίκημα που αποδίδεται στον ενδιαφερόμενο τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ένα έτος και, ως εκ τούτου, συνιστά απλώς πλημμέλημα.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει κατ' αρχάς ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν ορισμένες κυβερνήσεις, η σχετική νομοθεσία της Ένωσης δεν εφαρμόζεται μόνο σε περίπτωση επιτυχούς πρόσβασης στα προσωπικά δεδομένα που περιέχονται σε κινητό τηλέφωνο, αλλά και σε περίπτωση απόπειρας πρόσβασης σε τέτοια δεδομένα.

Εν συνεχεία διαπιστώνει ότι **η πρόσβαση στο σύνολο των δεδομένων που περιέχονται σε κινητό τηλέφωνο μπορεί να συνιστά σοβαρή ή ακόμη και ιδιαίτερα σοβαρή επέμβαση στα θεμελιώδη δικαιώματα του**

υποκειμένου των δεδομένων. Τούτο διότι από τα δεδομένα αυτά, τα οποία ενδέχεται να περιλαμβάνουν μηνύματα, φωτογραφίες και το ιστορικό πλοήγησης στο διαδίκτυο, είναι δυνατόν, κατά περίπτωση, να συναχθούν πολύ ακριβή συμπεράσματα σχετικά με την ιδιωτική ζωή του εν λόγω προσώπου. Επιπλέον, ενδέχεται μεταξύ αυτών να περιλαμβάνονται και ιδιαίτερα ευαίσθητα δεδομένα.

Η σοβαρότητα του αδικήματος για το οποίο διεξάγεται η έρευνα αποτελεί μια από τις βασικές παραμέτρους στο πλαίσιο της εξέτασης της αναλογικότητας μιας τέτοιας σοβαρής επέμβασης. **Ωστόσο, εάν γινόταν δεκτό ότι μόνον η καταπολέμηση της σοβαρής εγκληματικότητας μπορεί να δικαιολογήσει την πρόσβαση σε δεδομένα που περιέχονται σε κινητό τηλέφωνο, τούτο θα περιόριζε αδικαιολόγητα τις εξουσίες των αρμόδιων αρχών προς διεξαγωγή έρευνας. Κατά συνέπεια, θα αυξανόταν ο κίνδυνος ατιμωρησίας για τα ποινικά αδικήματα εν γένει και, ως εκ τούτου, θα διακυβευόταν η δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην Ένωση.** Πάντως, μια τέτοια επέμβαση στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο, πράγμα που σημαίνει **ότι ο εθνικός νομοθέτης οφείλει να καθορίζει με επαρκή ακρίβεια τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, ιδίως τη φύση ή τις κατηγορίες των σχετικών αδικημάτων.**

Εξάλλου, για να είναι δυνατή η πρόσβαση σε τέτοια δεδομένα, πρέπει προηγουμένως να έχει διενεργηθεί έλεγχος είτε από δικαστήριο είτε από ανεξάρτητη διοικητική αρχή, εκτός αν πρόκειται για δεόντως αιτιολογημένη περίπτωση επείγοντος ³. **Ο έλεγχος αυτός πρέπει να εξασφαλίζει δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, των έννομων συμφερόντων που συνδέονται με τις ανάγκες της διερεύνησης αξιόποινων πράξεων στο πλαίσιο της καταπολέμησης του εγκλήματος και, αφετέρου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.**

Τέλος, **το υποκείμενο των δεδομένων πρέπει να ενημερώνεται για τους λόγους βάσει των οποίων χορηγήθηκε η άδεια πρόσβασης στα δεδομένα που το αφορούν, μόλις παύσει να υπάρχει πιθανότητα η ενημέρωση αυτή να υπονομεύσει τις έρευνες** ⁴.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της αποφάσεως.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το [«Europe by Satellite»](#) ☎ (+32) 2 2964106

Ακολουθήστε μας!

¹ Σημειώνεται ότι η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστήριξε ενώπιον του Δικαστηρίου ότι, κατά το αυστριακό δίκαιο, απαιτείται εισαγγελική διάταξη προκειμένου να κατασχεθεί κινητό τηλέφωνο ή να επιχειρηθεί η πρόσβαση στα δεδομένα του τηλεφώνου. Στο πλαίσιο προδικαστικής διαδικασίας, όμως, το Δικαστήριο οφείλει καταρχήν να στηριχθεί στο εθνικό κανονιστικό πλαίσιο όπως αυτό εκτίθεται από το αιτούν δικαστήριο. Τούτο ισχύει και για το σχετικό πραγματικό πλαίσιο.

² [Οδηγία \(ΕΕ\) 2016/680](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή

δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

³ Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο έλεγχος πρέπει να γίνεται το συντομότερο δυνατόν.

⁴ Εν προκειμένω, όταν η αυστριακή αστυνομία προσπάθησε μάταια να ξεκλειδώσει το κινητό τηλέφωνο για να αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα που περιείχονταν σε αυτό, το υποκείμενο των δεδομένων γνώριζε ότι το τηλέφωνό του είχε κατασχεθεί. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν υπήρχε κίνδυνος να θιγούν οι έρευνες εάν το υποκείμενο των δεδομένων ενημερωνόταν ότι η αστυνομία επρόκειτο να προσπαθήσει να αποκτήσει πρόσβαση στα δεδομένα και, επομένως, το πρόσωπο αυτό θα έπρεπε να έχει λάβει σχετική ενημέρωση εκ των προτέρων.